

5. 11. 2010

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Předběžné opatření v českém právu

Předběžné opatření je nepostradatelným institutem českého práva, jehož úprava je obsažena v zákoně č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, konkrétně v § 74 až 77a. Tato ustanovení byla dotčena novelou občanského soudního řádu účinnou od 20. července 2009. Záměrem tohoto článku není obsáhnout všechny oblasti využití tohoto institutu, ale spíše se soustředit na možnosti využití předběžných opatření v obchodně-právních vztazích.

Navrhovatel[1] se může u soudu domáhat vydání předběžného opatření v případech, kdy je potřeba **zatímně upravit poměry účastníků**, nebo **je-li obava, že by byl výkon soudního rozhodnutí ohrožen**. V obchodní praxi se navrhovatel většinou domáhá, aby druhý účastník (žalovaný) nenakládal s určitými věcmi nebo právy, něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco snášel (např. zákaz nakládat s prostředky na účtu anebo zákaz prodeje či jiné operace s nemovitostí). V návrhu na předběžné opatření je třeba **prokázat** existenci potřeby zatímně upravit poměry účastníků nebo skutečnost zakládající obavu z ohrožení výkonu soudního rozhodnutí. Ohledně samotného nároku však postačí, je-li osvědčen, tedy jeví-li se alespoň jako pravděpodobný; není požadováno prokázání nároku, které přichází na řadu až při projednávání žaloby.

V případech, kdy má žalobce (navrhovatel) poměrně jasný nárok, ale nedoloží žádný důvod pro nařízení předběžného opatření, soud takový návrh zamítne.

Příklad: Žalobce má proti žalovanému pohledávku a domáhá se toho, aby soud uložil žalovanému zákaz nakládání s jedinou nemovitostí, kterou vlastní, neboť by mohlo být v budoucnu ohroženo uspokojení pohledávky navrhovatele v důsledku předčasného prodeje této nemovitosti. Jestliže však žalobce přesvědčivě nedoloží, že takový předčasný prodej nemovitosti je připravován nebo že jinak hrozí, bude jeho návrh zamítnut. Jestliže v průběhu řízení dojde ke změně situace tak, že žalovaný začne činit kroky směřující k prodeji nemovitosti, lze návrh na nařízení předběžného opatření podat znovu; rozhodnutí o tomto návrhu však nijak nepředjímá výsledek sporu o samotnou pohledávku.

Je třeba vzít na vědomí, že soud rozhoduje na základě předložených listinných důkazů, nevyzývá osobu, proti které návrh na nařízení předběžného opatření směřuje, aby se k němu vyjádřila, a rozhoduje o návrhu bez slyšení účastníků. Soudu je proto nezbytné předložit důkazy o tom, že je třeba zatímně upravit poměry účastníků nebo že by byl výkon soudního rozhodnutí ohrožen. Dále je třeba předložit dokumenty osvědčující nárok samotný. Vyhoví-li soud návrhu na nařízení předběžného opatření, není podle znění zákona třeba, aby bylo jeho rozhodnutí odůvodněno (ačkoliv

Ústavní soud České republiky s touto praxí nesouhlasí). Pokud soud návrhu na nařízení předběžného opatření nevyhoví, musí být toto jeho zamítavé rozhodnutí odůvodněno vždy.

Nařízené předběžné opatření s sebou nese potenciální riziko vzniku škody. Odpovědnost za škodu, která by vznikla předběžným opatřením, nese navrhovatel. K tomuto účelu je společně s návrhem na nařízení předběžného opatření skládána **jistota**. Právě výše jistoty byla zásadně dotčena poslední novelou občanského soudního řádu. Aktuální výše jistoty v obchodních věcech činí 50.000 Kč (dříve 100.000 Kč) a v ostatních věcech 10.000 Kč (dříve 50.000 Kč). Změna výše jistoty je zásadní a jejím cílem je mimo jiné i zvýšení dostupnosti předběžného opatření pro širší okruh účastníků. Složená jistota se navrhovateli vrací, byl-li návrh na nařízení předběžného opatření pravomocně zamítnut nebo odmítnut nebo bylo-li řízení pravomocně zastaveno. Jistota se rovněž vrací v případě, kdy bylo předběžné opatření nařízeno, avšak ve lhůtě šesti měsíců od jeho zániku nedošlo k podání žaloby na náhradu škody případně způsobené předběžným opatřením. Tuto žalobu může podat zejména ten účastník řízení, který byl celkově ve sporu úspěšný, ačkoli původně byl předběžným opatřením poškozen. Zároveň není vyloučeno, aby žalobu na náhradu škody podala i jiná osoba dotčená předběžným opatřením.

Právě případná odpovědnost za škodu či jinou újmu způsobenou předběžným opatřením by měla být významným nástrojem při řešení případů předběžných opatření, která byla navrhována bez skutečného opodstatnění.

Mgr. Jana Poddaná,
advokátní koncipient

[HAVEL & HOLÁSEK s.r.o.](#),
advokátní kancelář

Týn 1049/3
110 00 Praha 1
Česká republika

Tel.: +420 224 895 950
Fax: +420 224 895 980

[1] Pouze v případech uvedených v ustanovení § 81 občanského soudního řádu může soud zahájit řízení o vydání předběžného opatření i bez návrhu.

Další články:

- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [10 otázek pro ... Barboru Paclíkovou](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Velké tápání okolo švarcsystému](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)